

Beszámoló az EVDSZ Elektromos hálózat Európában projektjének első találkozásjáról

Budapest, 2010. november 29-30.

A rendezvényt a fő pályázó képviselőjében Gál Rezső, az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szövetségének elnöke nyitotta meg. Köszöntötte a megjelent szlovák, cseh, román és magyar projekt partnereket. Megnyitójában utalt arra, hogy a nemzetközi tőke globális lett, ezért a munkavállalók problémáira a megoldást sok esetben nem az adott tagállamban kell keresni. Az Európai Üzemi Tanácsokról (EÜT) szóló irányelv ezt a helyzetet tükrözi. A szakszervezetek számára fontosak az EÜT-k, mivel nemzetközi szinten információs, konzultációs és participációs fórumot jelentenek a munkavállalók képviselői számára. Azt mutatják, hangsúlyozta az elnök, hogy hasonló a sorsunk a román, cseh, szlovák, francia és német kollégákkal.

Gál Rezső elmondta, az EVDSZ már tavaly novemberben is rendezett konferenciát az Európai Üzemi Tanácsokról, amelyen az: EDF, RWE, E.ON és Schneider Electronic menedzsmentje és üzemi tanácsainak elnökei is képviseltették magukat. Ezen a konferencián hangsúlyosan került szóba az üzemi tanácsok jelentősége, valamint az Európai Üzemi Tanácsok tevékenysége a magyarországi leányvállalatoknál működő szakszervezetek szemszögéből. Ennek a konferenciának az egyik tanúsága volt, hogy a különböző EÜT képviselők között rendszeressé kell tenni a párbeszédet, hogy ez segítse az EÜT képviselőket a tapasztalatcseréjében. Ezen párbeszéd folytatása érdekében nyújtott be pályázatot az EVDSZ az Európai Unióhoz. Végül reményét fejezte ki, hogy a projekt alatt és után a partnerszervezetek közötti kapcsolatok erősödni fognak.

Ezt követően Kozák László a projektet kidolgozó EVDSZ-es csapat részéről mondta el megnyitó beszédét. Utalt arra, hogy a szakszervezetek abban érdekeltek, hogy az európai párbeszéd erősödjön, és erre az utóbbi évtizedekben több kezdeményezést tettek. Ezek között vannak sikeres és sikertelen kezdeményezések. Az utóbbira példaként hozta fel az európai sztrájkjog kérdését, amelyet 2005-ben az Európai Szakszervezetek szerettek volna az új Európai Alkotmányban látni, sikertelenül. Ugyanakkor, tette hozzá, az Európai Üzemi Tanácsokról szóló direktíva megújítása sikertörténet, hiszen az új direktíva indoklásában látható, milyen szakszervezeti felvetésekre válaszol a 2011 júniusában hatályba lépő szövegváltozat. Természetesen a szakszervezetek vagy az Európai Üzemi Tanács képviselői nem kell, hogy elégedettek legyenek a hatályba lépő direktívával, hiszen már most – és éppen a projekt által alaposabban megvizsgálni kívánt vállalatoknál – a direktívában megkövetelt minimumfeltételeknél jóval többet értek el a munkavállalói képviselők. Az új direktívát tehát úgy is felfoghatjuk, hogy egy állapotot tükröz, amit a jövőben tovább lehet bővíteni. Reményét fejezte ki, hogy a projekt ehhez is hozzá fog járulni.

Ez után PowerPoint előadás következett, amely bemutatta a projektet, hogy világossá tegye a projekt céljait és ütemezését, annak érdekében, hogy a résztvevők segítségével pontosítani lehessen a célokat és a hozzájuk vezető lépéseket. Kozák László felhívta a figyelmet arra, hogy ez az az alkalom, amikor meg lehet vitatni, milyen kérdésekre szeretnének a projekt partnerek választ kapni az egy éves időtartalmú projekt lezárását követően. A projekt témája az EÜT-k struktúrájának megerősítése a villamosenergia-iparban a munkáltatók és a munkavállalók által megalakított önkéntes párbeszéd intézményei tanulmányozásával, az

RWE, az E.ON az EDF gyakorlatára fókuszálva. A jelenlévők – telefonos egyeztetéssel a találkozón részt venni nem tudó szervezetekkel – a következő időpont-módosításokkal fogadták el a projekt ütemezését:

Munkacsoport szemináriumok:

2011. február 21- 22. Budapest, Magyarország

2011. március 21-22. Németország

2011. április 11-12. Franciaország

A konferencia megrendezésének dátuma 2011. június 17-18. Budapest, Magyarország

Ezt követően általános vita folyt az EÜT-k megítéléséről, és a résztvevő projektpartnerek tapasztalatairól. A továbbiakban néhány gondolatot írunk le a vitából.

Szilágyi József, az EVDSZ alelnöke hozzászólásában azt kifogásolta, hogy az Európai szintű ágazati szociális dialógus nem hat kellőképpen az Európai Üzemi Tanácsok megállapodásaira. Jó lenne, mondta, ha olyan fórumok jönnének létre, amelyen az üzemi tanácsok, a szakszervezetek és a cégvezetés háromoldalú tárgyalásokat folytathatna. Kérdésként felvetette annak megoldatlanságát, kik delegálhatnak képviselőket az Európai Üzemi Tanácsok tagjai közé. Ez országonként eltérő, vagy nincs szabályozva.

Christian Muntenau kifejtette, hogy Romániában négy éve nagy reményeket tápláltak az EÜT felé, de az EÜT-k szerepe korlátozott, jóformán csak tájékoztatásra szolgál, hogyan működik a cég, komoly gondok nem oldódtak meg. Nézete szerint az EÜT akkor rendelkezne lényeges jogokkal, ha, mint például Svédországban, a szabályozás sok témában együttdöntési jogot is biztosítana a munkavállalók képviselőinek. Nemrégiben 4 ország képviselőivel együtt közös levelet fogalmaztak meg az E.ON vezetőinek, amelyben tiltakoztak, hogy nincsenek további beruházások. Elégtelennek tartják a cég által biztosított tájékoztatást, és nagyoknak a bérkülönbségeket. A levélre nem kaptak választ. Ezért mondja azt, hogy a jövőkép optimistábbnak tűnt, főleg úgy, hogy a vállalatok vezetése nem minden esetben áll hozzá úgy a törvényekhez, ahogy kellene.

Martin Picmaus szerint egy-egy vállalat néha állatorvosi lóhoz hasonlít, több probléma vetődik fel a különböző szinteken. Ugyanakkor konkrét példát mondott, hogy az EÜT felhívására változások történtek az E.ON-ban, például az IT átalakítása területen az EÜT egységes véleményét figyelembe vette a vállalat.

Marian Bananka elmondta, Csehországban a 3 céghez kapcsolódó tanácsadó testület működik, amely véleményt alkot, milyen információhoz kell hozzájutni az EÜT-tagoknak. Az EÜT megállapodásban lefektették, hogy szociális és gazdasági bizottságot működtet az üzemi tanács, érdemes lenne követni ezt a példát, hogy az EÜT-k alkossanak szociális és gazdasági bizottságokat.

Szilágyi József elmondta, tapasztalatai szerint, ha jó kapcsolat a szakszervezetek és az Európai Üzemi Tanács képviselők között, akkor eredményeket tudnak elérni az EÜT-k, ha nem akkor nem.

Gál Rezső úgy értékelte, hogy jogos lehet, ha csalódással szemléljük az EÜT-ban elért eredményeket, ugyanakkor a nemrég lezajlott magyar ágazati kollektív szerződéshez kapcsolódó kérdésben létrejött konfliktusra utalva elmondta, Düsseldorfban az E.ON központjában sikerült megértetni, hogy Magyarországon az E.ON helyi vezetése milyen

elveket sért. Erre a holding vezetése kapcsolatba lépett a magyar vezetőséggel. Ebben az esetben az európai nézőpont és tárgyalási szint segítette a helyi konfliktus megoldásában.

Ehhez kapcsolódva Potápi Rita a projekt külső szakértője felvetette, hogy érdemes lenne táblázatban összefoglalni a jó gyakorlatokat, olyan formán, hogy mi volt a probléma, milyen jogalpra hivatkozva, hogyan kezdeményezték az EÜT-k megoldani, végül a táblázat feltüntetné, hogy megoldódott-e. Ezt a felvetést a jelenlévők elfogadták.

Szilágyi József olyan táblázat kitöltésére tett javaslatot, amelyben sikerülne a menedzsment, a szakszervezetek és az EÜT-k jogait meghatározni európai, multinacionális vállalati, tagállami, társasági és helyi vállalati szinten.

Ezt követően Potápi Rita, a projekt adminisztrációs kivánalmairól tartott előadást, majd válaszolt a felmerülő kérdésekre.

Nagy Sándor az EDF magyarországi EÜT tagja elmondta, a vállalatcsoportnál 12-13 bizottság működött az utóbbi években. Jelenleg 5-6 bizottság működik. Számukra az egyik legfontosabb a konszolidált mérleg csoport, amely megkapja a vállalatcsoport bér, létszám, és befektetési adatairól az információt. Így a munkáltató számára a bértárgyalások során tudnak érvelni, ha a teljesítményük eléri más tagállamokéit. Az EÜT más kérdésekben is segítette. Az egyik vállalatnál a munkáltató nem akart kollektív szerződést kötni. Erre ahhoz a vállalathoz szervezték az EÜT ülést, amely napirendjére sikerült felvenni a kollektív szerződések kérdését. Az ülés hatására néhány hónapon belül a munkáltató hajlandó volt a kollektív szerződést aláírni.

A kollektív szerződés arra is jó, hogy bele lehet írni olyan szabályozásokat, amelyekre nem gondolnak a felek, hogy valaha hatályos lesz. Például átszervezések esetére juttatásokat, amikor még a cég nem gondolkodik átszervezésekben. Emellett fontos, hogy más megállapodásokat dolgozzanak ki a felek, például minimális sztenderdeket, Szociális Chartát, Magatartási Kódexeket. Végül elmondott egy problémát, amit a Mátrai Erőműben tapasztalt. Itt az RWE mellé új tulajdonos lépett be, amely átvette a cég pénzügyi, számviteli, kontrolling feladatait. Így hiába állapodtak meg az RWE-vel az adatszolgáltatásról, az új tulajdonost nem tudták kötelezni arra, hogy adatokat szolgáltatson az EÜT képviselőknek.

Pinczés Ernő az E.ON magyarországi EÜT tagja elmondta, hogy Magyarországon az E.ON működtet érdekegyeztető fórumot, amely keretében szakszervezetek, EÜT-k, és a menedzsment közösen tárgyal. A munkavállalóknak az a tapasztalata, hogy több információt kapnak az EÜT-től, mint a menedzsmenttől.

Gál Rezső utalt arra a gyakorlatra, amelyben az EPSU elérte, hogy – a menedzsment jóváhagyásával – képviselői részt vehetnek EÜT üléseken. Magyarországon az EVDSZ rendszeres pedig fórumot szervez az RWE, E.ON, EDF EÜT képviselőinek, amely keretében új ötletek merülnek fel, új gyakorlatokra példákat hallhatnak a szakszervezeti és EÜT képviselők. Magyarországon a villamosenergia-iparban például alkalmazzák a „bébi nyugdíjat”, amely idősebb munkavállalók számára lehetőség. Nem elbocsátják őket, hanem a fizetésük 70 százalékáért rendelkezési állományban tartják őket. Ezek azok a példák, amelyeket – ha van rá fogadókészség – egymástól át lehet venni.

Másnap a projekt partnerek részletesen átvették a munkaszemináriumok témáit, és kiegészítették a projekttervet a felmerült javaslataikkal. Szóba került, hogy már a

munkacsoportok szemináriumaira meg kell hívni a három tárgyalt vállalat EÜT elnökeit, illetve a menedzsment képviselőit, azon túl, hogy a konferencia első napján fel kell kérni hozzászólásra a munkáltatók képviselőit. A konferencián az EÜT elnökök részvételével panelvitát kell tartani az ország beszámolóik helyett.

A következő kérdéskörök tárgyalására került részletesen sor:

A tervezett weblap nyelvi és tartalmi feltöltésének kérdései

Elhangzott, hogy bár angol a projekt hivatalos nyelve, emellett más nyelvű publikációkat is elérhetővé tesznek a weblapfejlesztők. Ezek egyrészt háttérdokumentumok, amelyek más oldalakon is elérhetőek, másrészt, a projektre vonatkozó dokumentumok, harmadrészt példák és jó gyakorlatok. A holnap – regisztráció után – fórumhozzászólásokra is lehetőséget ad, így elképzelhető, hogy például két cseh EÜT tag, miközben hasznos anyagokat keres az oldalon, anyanyelvén párbeszédet folytat egymással az oldalon talált anyagokról, de az is, hogy angolul más országok EÜT képviselőjével beszél meg egy kérdést. A weblap már a www.vd.hu weboldal aloldalanként üzemel, jelenleg angol és magyar nyelven hozzáférhető.

Az EÜT koordinátorok szerepe

A koordinátorok feladata minimum információ begyűjtő és továbbadó funkció, de el kell érni, hogy szakmai segítséget is tudjanak adni az EÜT képviselőknek, illetve segítsék új EÜT-k alakulását is. (Elhangzott, hogy nem mindegy, hogyan írnak meg egy EÜT létrehozására irányuló kezdeményezést) Az is igény volt, hogy legyenek tisztában az európai ágazati dialógus témáival, és azokról tájékoztassák az EÜT képviselőket. Arra is érkezett ötlet, hogy több koordinátor esetén országos koordinátort lehet választani a jövőben. Az is elhangzott, hogy a koordinátorok nem csak a projekt keretében vizsgált vállalati EÜT-k felé adjanak segítséget, hanem más EÜT-k számára is.

Az elkészítendő tájékoztató és szakmai rövidfilm jellege, témái

A vita során körvonalazódott, hogy hosszabb szakmai, illetve rövidebb információs filmek készülhetnek el. Manuela Dragomir hangsúlyozta, hogy körül kell határolni a célcsoportot és jól meg kell fogalmazni az üzenetet. (A társadalom felé, vagy a munkavállalók felé kommunikálunk, illetve a szakembereknek és EÜT tagoknak? Továbbá az EÜT-kről általában, vagy a jelen projektről?) Elhangzott, hogy többnyelvű video spot is lehetséges, angol feliratozással. Potápi Rita ígéretet tett arra, hogy a partnerszervezetek észrevételeinek begyűjtése után a videóról szóló tervet a főpályázó véleményezésre kiküldi a projektben résztvevő szervezeteknek.

Végezetül elhangzott, hogy minél többet tesznek a projektbe a partnerek, annál többet vehetnek ki belőle. A projekt zárásaként Gál Rezső sikeres együttműködést kívánt, és reményét fejezte ki, hogy egy év múlva sikeres és tartalmas projektet sikerül majd zárni.

Kozák László